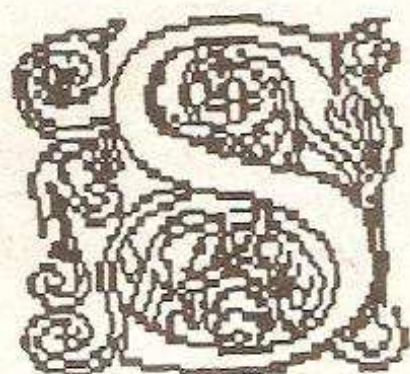

SZUHAY KUTYÁT VESZÍT...

okan abban a téves hitben élnek, hogy a kutya, — a tanyai komondor, — magával hozza a világra az ugatás meg a harapás művészetét. Pedig ez tévedés. Mert nagy sora van annak, míg a tanyai kutya levizsgázik harapásból és megtanul ugatni szívből és igazán...

Nálunk kivénhedt béresgazda öreg Szuhay, — van-e, ki e nevet nem ismeri? — rangban legelső, úgynevezett „igazlító”, tárcája körébe tartozott, a nagyreményű ifjú négy lábú növendékeket — megveszíteni. Amit ő bölcs körültekintéssel, — „sine ira et studio”, — hajtott végre.

Hatan valának ebeink; valamennyien az előkelő fehér komondorok almáról vetve; és minden évben feláldoztak belőlük néhányat, hogy nekem meg az öcsémnek cipő készüljön a bőrükből.

Mi aztán, hogy köteles hálánkat a néhai őrszemek iránt némileg lerójuk, nem a nevünkön szólígtattuk egymást, hanem annak az egykori kutyának a nevére, amelyiknek finom bőréből a cipő, éppen a lábunkon volt. Például: — „Gyere „Bolhás” öcsém, „Mocskos” bátyánk szarkafészket talált a szílvásban!

Az ebek menage-mayerje szintén Szuhay volt. Maga az öreg. Ami azt jelenti, hogy az ő vállaira nehezedett, a kiskőrösi őszi országos vásárról, a kutyák részére két kivénhedt gebét hazahozni. A fogatlan kehes csikónak öt pengő forint volt a készpénzben kifejezett egyenértéke, — de bőr nélkül; mert a bőr, mint fentartott tulajdon, visszaszállott a tátos elfecsérlőjére...

A lovakat aztán lekókányolták és megnyúzták. Tetemüket meg felkoncolva, egyiket az ólaknál, vermeknél, másikat meg a tanya bejáratával szemben, — tehát a két legexponáltabb helyen, — felaggatták egy-egy ágbogas oszlopra. Ez a két őrtorony lett aztán, a kutyák mérhetetlen dühének legveszettebb fixpontja, melyre őrvölgve vigyáztak, mert ettől kaptak, — de csak hetenként kétszer, — kosztot, — éhomra...

Mert egyébként magukról gondoskodtak. Különösen nyáron. Mind-egyik a maga szakállára vadászott, halászott, bogarászott. Nyulat, ürgét,

egeret fogott. Tyúkot, tojást lopott. Papucsot, cipőt, csizmát csent. Gyönge kukoricát, szőlőt kosztolt. Felfaltak egyszer egy öreg cigányasszonyt is, de azért szörnyen kikaptak, egyéenként és szekérlőccsel s a dolog titokban maradt... Bárányt és kismalacot is loptak, de mindig tapintatosan, — csak a szomszédoktól...

*

Kapta Szuhay a szóbeli parancsot: — Cipő kell; két kutya megnyúzandó. Leginkább az a kettő, amelyiknek a pofája állandóan tele van véres nyúlszőrrel...

Megtörtént. És már most előállott az az eset, ami ennek a mesének a tárgya tulajdonkép: — Utánpótlás a megcsökkent kutyaállományban...

Két pályázó volt. Két kilenc hónapos, anyányi komondor-kölyök. Nem tudtak még se ugatni, se harapni. Elfojtott düh, ravaszság, bizalmatlanság, nem ékteleníté még szőrös keblöket.

Mert a tapasztalatlan kutyakölyök is olyan, mint a gyerek: Mindenki becézi, simogatja, vakargatja, csettint, füttyent, enni ad neki s ettől bizalmas gyanútlan, kedveskedő lesz s csak akkor vakkant egyet, — játékból vagy meghökkenésből — ha macskával vagy sündisznóval jön össze.

Szóval az ilyen kölyök még semmire se való; azt meg kell előbb, — veszíteni...

*

A megveszítésnek nagy sora van s a kutyakölyket a következőleg képesíti:

Kijönnek az üstfoltozó cigányok a tanyára. A Zsiga, meg a fekete fia:

— Van-e valami munka? — tudakolja a Zsiga.

— Hát van, — mondja öreg Szuhay. — Két kutyát megveszíteni. — Azzal ballag is már a konyhába, nagy darab kenyeret szel s jön vele kifelé...

— Bújjatok el, — parancsolja s a két kormos cigány beugrik egy disznóólba.

Öreg Szuhay meg elkezd fütyölni; de édesen, mint a madár, — oszt az ebeket néven is szólítja...

Azok innen is, onnan is, nagy sebbel-lobbal előloholnak és nézik sóvárogva az öreg kezében a nagy darab kenyeret. De csak „par distance”. Tíz-tizenöt lépésről tőle. Szépen lecsücsülve a hátsó részükre. És nem jönnek közelebb a szentnek se...

Nem így a két „kandidátus”, a két „nevendék”. Ezek bolondul rászaladnak öreg Szuhayra és ugrálnak a kenyér után, amit ő magasan tart a feje fölé.

Megindul aztán lassan az üres istállóhoz; eltördeli a kenyeret s az ajtón behajítja. A két fiatal meg rohan be ész nélkül, a kenyér után, mire öreg Szuhay az ajtót — rájuk csapja...

— Jöhettek, — szól azután a cigányoknak — mire azok előpöndörödnek...

Most elsőbb is lehúzzák egy gereblye fésűjét, hogy csak a kétágú, villás nyele marad; aztán ezzel, meg egy érdeemes, vastag nádpálcával, besurrannak az istállóba.

Az érdeemes, vastag nádpálcával rettenetesen elnadrágozzák a két vendéket. Hogy csak úgy kavarog, röpdös a szőr, meg a por, mint a forgószél. Ami — nem kell rajta csodálkozni, — nem megy éppen szordinóval, mert a két cigány is herreg-berreg, ijesztésül, programmszerűleg, meg a két szigorló is ordít, sivalkodik, mintha elevenen hámoznák a bőrt róluk.

A többi kutya künn, megveszekedik a tébolyító sírátkozástól és örjögve veti magát az istállóajtóra. Marják, kaparják, tépik, habzó szájjal, vérben forgó szemekkel, üvöltözve. Ha bejuthatnának, a két cigány szempillantás alatt cafatokra lenne tépve. De jön öreg Szuhay, ökörhajtó ostorral; s ahova odacsap, ott kinyílik a bőr. Van mit nyalni estig. Így hessegeti el őket...

Aztán benyújtja a két cigánynak az ablakon, — a birkanyíró ollót...

Mert már csak ez a csekélység van hátra; hogy a két nagyreményű levizsgázzon.

Igaz, hogy ez se bolondság. A villás gereblyenyéllal ugyanis, beszorítják elsőbb az egyiket a sarokba, a nyakánál fogva...

Ahogy az ordít!

Akkor fogják az ollót, aztán olyan kisujjnyi szeletkéket, szépen lecsipegetnek vele a füléből, farkából.

A jelölt magánkívül van. Nem annyira a fájdalomtól, mint az eszeveszett ijedségtől...

Mikor ez is meg van, akkor fogja a Zsiga és úgy kivágja az udvar közepére, hogy nagyot nyekkenve, hatot bukfcencel.

De föl is pattanik azonnal, mint a rugó és vágódik örjögő üvöltéssel, mint a zivatar, a kazlak közé...

*

Vizsga után következik öreg Szuhay: kenyeret szel, két igen nagy darabot, és megy a kazlak közé, — beteglátogatóba...

Megkeresi a vinnyogó, sírátkozó ebeket és óbégatva simogatja őket:

Ó, ó, ezek a büdös cigányok mit nem műveltek az én drága, kedves kutyáimmal... Ó, ó...

A kutya érzi, hogy sajnálják. Vinnyog, kesereg, valósággal sír, ri. És nyaldossa Szuhay kezeit... Az meg odaadja a kenyeret, aminek a felavartott nyösörögve esik neki...

*

Így avat Szuhay, az öreg. És ezek az ebek konyhába, szobába, kamrába, istállóba, — szóval olyan helyiségbe, amelyen ajtó is van, — nincs az a kincs, hogy bemerjenek. Mert félnek, hogy rájuk csapják az ajtót és előlről kezdődik a farsangolás...

Nem torkoskodnak. A legádázabb hidegben is a szabadban hálnak. Félnék... vigyáznak...

Senki emberfiát, még a gazdájukat se engedik magukhoz közel; — s ha idegent látnak, egyszerűen megvesznek...

Mert úgy lehet, ennél az ismeretlen csavargónál rejtőzik az érdemes nádpálca, meg a csikorgó birkanyíró olló, amit megbocsátani, meg elfelejteni nem lehet soha!...